

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
Helyben nuzhoz fordítva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékire postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével,

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apacza-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Appropriacionális vita.

(—a.) Ez a furcsa hangzású szó azt a vitát jelenti, amely ma indult meg a tisztelt házban. Az egyes tárczák költségvetésének tárgyalásánál még a mi jól dressirozott többségünk is szokott némi változtatásokat tenni a beterjesztett költségvetésen, — persze csak miniszteri kommandó szóra. S így természetes dolog, hogy mire minden tárczával készen vannak, némileg megváltozik a költségvetés kinézése. Az így módosított költségvetési előirányzatot aztán egy összegben terjesztik az országgyűlés elé s megkezdődik az appropriacionális vita.

A most lefolyt, csaknem hat hónapig tartott költségvetési vita kevesett változtatott az előirányzaton. Nem egyszer elismerték a miniszter urak is, hogy kellene erre is, meg arra is, jó lenne, sőt szükséges lenne, okvetellenül fel kellene emelni ezt meg amazt a tételt is, de az idén még hagyjuk, mert — ez volt mindig a refrain — nincs pénze rá az országnak. Még így is módosult egy kicsit a költségvetés. Az eredetileg 71,000 frtnyi felesleg leapadt 21,225 frtra.

Igy is elég szép volna. Szépen hangzik az, hogy »deficitmentes költségvetés.« Különösen szépen a millennáris évben. Vajha igaz is volna.

Volt alkalmunk elégszer kimutatni,

hogy mily szemfényvesztő módon van összeállítva ez a költségvetés. Még az elpocsékolt kincstári jószágok árát is tiszta bevételnek kellett feltüntetni, hogy ki lehessen kerülni a deficitet. Eleget hallottunk erről a szemfényvesztő játékról a képviselőházi tárgyalások alatt is.

Mindezekhez most az is járult, hogy az appropriacionális javaslat is ilyen hibákban szenved. Az a 35,000 frt például, amit a nemzetközi kongresszusra szavazott meg a ház, nincs beállítva a költségvetésbe, az majd csak a — — — póthitelek során kerül elő. Persze, ha a rendes helyére tették volna, mindjárt az előirányzatban előtűnt volna a deficit. Így pedig majd csak a zárleszárolásnál tűnik elő. Avval meg nem törődik a Bánffy-kormány, — törődjék aki akkor elég szerencsés lesz Magyarország sorsát intézni.

Nagyon különös a javaslatnak 7. §-a, amely előre veti a választások árnyékát. Ez a §. felhatalmazza u. i. a kormányt, hogy az engedélyezett új állások rendszeresítésével beálló fokozatos előléptetéseket január 1-től számítandó fizetésekkel hatjassa végre a kormány. Isten ments, hogy irigyelnénk az államhivatalnokoktól ezt a kis négy hónapos pótlékot. Megérdemelnének többet is. Nem is bánjuk, ha e miatt egy kis deficit is fog mutatkozni.

Ámde ilyen felhatalmazást még akkor sem kért a kormány, mikor csak az év második felében lehetett szentesíteni a költségvetést. A kormánynak ez az atyai gondoskodása azért nagyon gyanus. Ön-kénytelenül is a közeledő választásokat juttatja eszünkbe.

Az appropriacio bizalmi kérdés, akár csak az indemnity. Természetes dolog azért, hogy az ellenzék megtagadja azt. Hire járt, hogy a függetlenségi párt Ugron-áryalata heves vitát indít ez alkalomból, sőt felujjítja a költségvetési vita alatt ki-pattant botrányokat s ezekért vád alá akarják helyezni a kormányt. A kormány sajtója persze szörnyűködve fogadta a hirt. Szép is lenne — nyitánynak a millenniumi ünnepekhez. Mi sem hiszünk e hir valóságában, nem is tartanánk valami gyönyörű dolognak, de a Bánffy-kormány megérdemelné az tagadhatatlan, Ha nem valósul meg e hir annál nagyobb lesz az öröme Bánffynak, mert zsebében lévén a költségvetés küldheti a házat vakációzni.

A kongrua.

A vallás és közoktatásügyi miniszter a kongrua ügyben a nagyobb egyházi javadalmak jövedelmeinek és kiadásainak összeírására vonatkozó rendeleteket a »Bud. Tud.« értesítése szerint kiadta s azok a hivatalos lap legközelebbi számaiban fognak megjelenni.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az új kalap.

Írta: Jules Moineau.

Valahányszor Soupiquet asszony az új kalapot meglátta férje szobájában, mindig ismételte: még sokáig új maradhatott volna.

— De micsoda nevetséges gondolat volt tőled, hogy még egy új kalapot vettél, a mely most már tizennégy nap óta a kék skatulyában fekszik.

— Azért nem teszem fel, felelt Soupiquet, mert te folytonosan szememre veted, hogy az öreg kalapom még egészen jó.

— Igen, és mert var vagy huszonhét kalapod, a melyek porosan ott hevernek egy rakásban asztalod alatt. Mit akarsz velük csinálni? Add el őket!

— Eladjam őket egy semmiségért, egy fél gyufaszállért, a melyet te nem hánysz el, mert használható még és mert te nem akarsz semmit sem elveszíteni.

— Nem, nem látom szívesen, ha valamit elveszitek, de nyugodtan nézzem, hogyan halmozod fel az ócska kalapokat, a melyekre nincsen szüksége senkinek és olyan sok a szerencsétlen, a ki meztlenül megy.

— De hiszen csak nem húzhatják fel lábaikra a kalapokat.

— Te nagyon is jól tudod, mit akarok

mondani: Hívd el a rongykereskedőt és add el neki.

— Nem is gondolok rá.

— Nem tudom, mire gondolsz. Különböztégy, a hogy akarsz. Végy kalapokat, viseld vagy ne viseld; semmi közöm hozzá.

— Ha semmi közöd hozzá, akkor ne avatkozz bele az én kalapjaimba.

— Meg akarsz haragítani, felelt Soupiquet asszony és elment szobájába és hevesen becsapta az ajtót.

— Ilyen az életem! sóhajtozott Soupiquet. Csinálok valamit vagy ennek ellenkezőjét teszem, biztos vagyok benne, hogy feleségem elégedetlen.

Itt van például ez a kalap: »Érdemes volt ezt megvenni — mondotta hozzám, — hogy ne viseljed.« De mihelyt veszem, hogy elmenjek vele valahová, mindjárt hozzám fog jönni és mondani:

— Felteszed az új kalapodat, mikor még a régi is jó?

— És így is történt.

— Elmegegyek, mondotta feleségéhez néhány nappal ezután.

— Jó. — Azután végignézett rajta és kérdezte: Hová mégy?

— Meglátogatom a szegény Maritont, a ki beteg.

— És azért, hogy Maritont meglátogassad, felteszed az új kalapot?

— Gondoltam, hogy azt fogod mondani, felelt Soupiquet gúnyosan mosolyogva. Ha az

ócska kalapot felteszem, akkor azt mondod: »Kifizeti ez magát új kalapot venni, a melyet nem viselsz?« Ha felteszem, akkor azt mondod: »Hogyan az új kalapot teszed föl?« Nos tehát felteszem az új kalapot.

— Akkor dobd a másikat a kamrába az ócskaságok közé.

Ő dühösen felkapta az ócska kalapot, kinyitotta az ajtót és bedopta a szomszédos szobába.

— Ott van, mondotta. Nem fogsz többé bosszantani az ócska kalappal.

— Ez a huszonnyolcadik, felelt az asszony hangosan nevetve.

* * *

Soupiquet asszony gyorsan távozott. Ő nyugodtan, szivarját szíva és számtalanszor a kirakatok előtt megállva, hogy a könyveket nézze, utnak indult Mariton lakása felé. Ekkor éppen egy boltos segéd jött ki, hogy a könyveket vászonnal befedje.

— Pardon, esik uram.

— Esik? kiáltott fel a sétáló Soupiquet ur. Csakugyan, már kezd esni . . . és nincs esernyőm . . . és feltettem az új kalapot!

E pillanatban elkezdett esni az eső. Csakugy zuhogott.

— Ilyen időben nem mehetek Maritonhoz. Gyorsan befutott a szomszédos kapu alá és kocsit után nézett. Megszóllította az elmenő kocsisokat, de azoknak voltak vendégeik és így nem is hederítettek rá.

A polgári házasság Németországban.

Mint Berlinből jelentik, a centrum a polgári törvénykönyv tárgyalására kiküldött bizottságánál, a házasság megkötésére vonatkozólag a következő javaslatokat terjesztette be;

Az 1300. szakasz helyét a következő rendelkezés foglalná el: »A házasság megkötöttnek veendő, ha a jegyesek abban az alakban, mely elveiknek és vallásuk rendelkezéseinek megfelel, kijelentik, hogy egymással házasságra akarnak lépni. Az oly jegyesek közt, a kik a házasságot vallásuk szabványai szerint meg nem köthetik, a házasság megkötöttnek veendő, ha a polgári közeg előtt személyesen és együttesen kijelentik, hogy egymással házasságot akarnak kötni. E kijelentések sem föltétlenül, sem időmeghatározástól függőleg nem tehetők. A házassági akadályok, a házasság semmissége és megítámadhatósága tekintetében, az államilag elismert vallásfelekezethez tartozókra nézve azok szabványai irányadóak.«

Az 1299-ik szakaszhoz a következő kiegészítés pótlendő:

»Az oly jegyeseknél, a kik valamely államilag elismert vallásfelekezethez tartoznak, a a kihirdetés nem történhetik meg, vagy a fölmentés nem engedélyezhető, ha a polgári tisztviselő előtt fel nem mutathatják az egyházi hatóságnak azt a tanusítványát, hogy egyházi szempontból bontó házassági akadály nincs.«

A javaslatok el nem fogadása esetén az 1300. szakasz így szóljon:

»A házasság a polgári tisztviselő előtt egy időben megjelenő jegyeseknek személyes nyilatkozata által megkötöttnek veendő. A jegyesek indítványára a polgári tisztviselő ezt a kijelentést olyképpen fogadja el, hogy jelen van, a mikor a jegyesek az egyházi esketés alkalmával a lelkész előtt teszik e nyilatkozatot.«

Szerbia lobogója.

Szerb ellenzéki körökben, hevesen agítanak az ellen, hogy a belgrádi kormány elfogadja Magyarország meghívását az ezredéves ünnepségre. Folyvást azt hangoztatják, hogy a millenáris hódoló felvonuláson úgy fog szerepelni Szerbia lobogója, mintha oly országé volna,

amely Magyarország tartománya. Ezzel szemben egy félhivatalos kommuniké hangsúlyozza, hogy azok közt a koronázási zászlók közt, amelyeket ősi szokás szerint a magyar lobogó mellett hordoznak, van ugyan egy szerb zászló is, de ez nem a mai Szerbia lobogója. Az a zászló cseppet sem hasonlít a szerb háromszínű lobogóhoz s a rajta levő czimernek (aranynyállal átfurt vadkan-fej) semmi köze a szerb királyság címeréhez. Még az a történelmi reminiscencia is, amelynek megtestesítése e zászló, természetesen nem a független Szerbiára vonatkozik, amely akkor nem is létezett, sőt nem is annak valamely alkotó részére, hanem az egykori szerb vajdaságra; ez az, amelynek vajdája címet viseli a magyar király ősi hagyomány szerint a maga nagy címében. Eszerint alig lehetjük, ugymond a Budapesti Tudósító, hogy a szerb királyi kormány ily tarthatatlan állításra építse elhatározását ünnepségeinken való részvétele tekintetében.

Csesznák ezredes napiparancsa.

A mentelmi ügyeknek egész sora kerül még ennek a hétnek a folyamán napirendre a képviselőházban. Közöttük lesz az a bejelentés is, melyre Fejérváry br. honvédelmi miniszternek arról való rendelkezése adott alkalmat, hogy a honvédségi ügyek képviselőházi tárgyalása alatt a honvéd tisztek ne jelenjenek meg a Ház karzatain. Ebben az ügyben benyújtotta immár jelentését a Háznak mentelmi bizottsága.

A jelentés előadja, hogy a bizottsági tárgyaláson személyesen megjelent a honvédelmi miniszter és bemutatta ama rendelkezését, melyet »a m. kir. honvédség mihez tartása végett kibocsátani szükségesnek látott.« Rendeletének célja és oka tekintetében pedig kijelentette, hogy annak kibocsátásánál őt kizárólag a katonai fegyelem szempontjai vezették, a melyekre való tekintettel »nem tartotta megengedhetőnek, hogy a honvédelmi tárcát érintő ügyek tárgyalása alkalmával, midőn nem csak annak szükségét képezik a parlamenti vita tárgyát, hanem a miniszternek, ugyis, mint katonának egyéni és intézkedési képessége, szelleme, hazafisága vonatik egyes szónokok által nézete szerint nem egészen tárgyilagos kritika

alá: alárendelt s tényleges szolgálatában levő katonai közegei jelen legyenek«; kijelentette továbbá, hogy ő rendeletével »sem a parlament jogait, sem működési szabadságát érinteni, sem a parlament politikai pártjainak, vagy egyeseknek maguktartását sérteni egyáltalán nem szándékolta.« A bejelentő képviselő, folytatja a bizottsági jelentés, a miniszternek eme határozott nyilatkozatával egy katonai afférnek mutatkozó incidenst közmegelegedésre elintéztnek talált, s bár az arra alapított aggályait eloszlatottaknak látta, még sem volt abban a helyzetben, hogy a Ház előtt tett eredeti indítványát visszavenje. A bizottság ezek folytán, kizárólag a mentelmi jog szempontjából tanácskozás alá vette az esetet s a tagok egyhangú véleményével kijelentendőnek találta, hogy ama nyilatkozatok után, melyekkel a miniszter az általa kibocsátott rendelet keletkezését megokolta, nem látja a mentelmi jog megsértésének esetét főnforogni, az előtte kifejtett tényállásban egyetlen támpontot sem találván arra nézve, hogy a miniszter rendelete akár a Ház tanácskozásainak szabadságát, akár a Ház tagjainak alkotmányunkban biztosított függetlenségét és szólásszabadságát bármely irányban korlátozta vagy érintette volna. Minthogy pedig ezek nélkül a mentelmi jog megsértésének esete meg nem állapítható, a bizottság nem látja főnforogni a mentelmi jog szempontjából a Ház által teendő további intézkedések szükségét.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Április 22.

Elnök: Teleszky István.

Jegyzők: Schöber Ernő, Perczel Béni Hévízy János.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső br. miniszterelnök, Dániel Ernő, Wlascics Gyula.

Elnök délelőtt 10 órakor nyitja meg az ülést.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét. Neményi Ambrus előadó: Bemutatja a számszék jelentését az 1896 év I. negyedében tett hiteltülpésekről.

Ő azt hitte, hogy nem értették meg és egészen a járda széléig ment és onnan kiabált, de ugyanazon eredménnyel.

Gyorsan vissza akart menni a védő fedél alá, de beleütközött az egyik járónak az esernyőjébe és új kalapja beleesett a sárba. Dühösen felvette.

E pillanatban valaki leszállott az omnibusról, mely Mariton lakása felé ment. A beteg barátja felugrott az omnibusnak hátsójára. De az egyik utas, aki már régen várakozott az omnibus belsejében az első helyre, leszállott az omnibus tetejéről és lábával éppen Soupiquet kalapjára lépett, a melyet egészen az orráig nyomott le.

— Hová utazik? kérdezte tőle a kalauz, miközben át akarta tőle venni a menetdíjat.

— De várjon legalább, míg a helyemen leszek.

— E hely el van foglalva.

— Soupiquet dühösen mormogott.

— El van...

— Igen, éppen most foglalták el. De hiszen ön a hátsón is fizethet.

— Ah, ön azt hiszi, hogy hat soust fogok fizetni, hogy itt maradassak.

— Jó, szálljon le.

A szerencsétlen Soupiquet nem várta be, hogy a kalauz ismétlje szavait, hanem szitkozódva, mint egy kefekötő — egy kapu alá sietett, a hol kinevették azok, kik szintén oda futottak és úgy látszik nagyon jól mulattak rajta, a mint kalapját helyre igazítja. Az egyik, a ki szívélyesebb volt, mint a gunyolódók, hozzá fordult:

— A közelben van egy kalapos, a harmadik üzlet innen. Az majd helyreigazítja ismét, kissé megmossa, kivasalja és ismét rendben van.

— A harmadik üzlet jobbról! Köszönöm, nram és elfutott a kalaposhoz.

A munka eltartott körülbelül egy óráig és három forintba került. A kalap ismét olyan volt, mint az új, de még kikéféltette a nélkül, hogy felesége észrevette volna és azután nem is kellett már annyira vigyáznia reá.

Elment a közelben lévő kávéházba, hogy megvárja, a míg az eső el áll. Felakasztotta a kalapot, kért valamit, hogy joga legyen az asztalhoz ülni, olvasni az újságokat, a melyeket különben csak a kezében tartott és teljesen el volt foglalva gondolataival.

Elgondolkodott a történetek és a gunyolódások felett, a melyeket feleségétől el kell szenvedni, ha haza megy.

Miután elállt az eső, felkelt és még mindig gondolatokba elmerülve levette a kalapot, a mely az övé mellett függött. Ekkor két pincér fogta meg a gallérijánál:

— Megesiptük, kiáltották a pincérek a gazdájuknak.

— Végre, mondotta ez, elfogtuk a fő kalaptolvajt.

Soupiquet kikelt ez ellen:

— En kalaptolvaj? Kiáltotta Soupiquet. En, a ki...

— Igazolja magát a rendőrség előtt, mondták neki és a nélkül, hogy hallgattak volna reá, a járókelők szeme láttára, a kik a tolvaj elfogása felett örömlöknek adtak kifejezést, az

utczákon át az utca gyerekektől kísérve a rendőrségre vitték.

— Rendőrbiztos ur, mondotta a kávéház tulajdonosa, körülbelül tizennégy nap óta egy tolvaj jön helyiségembe és távozásakor mindig hiányzik egy kalap. Itt a tolvaj, éppen a tetten kaptuk rajta.

— De én egyszerűen csak tévedtem, kiáltotta Soupiquet. Ezt bizonyítja az is, hogy csak egy kalapom van, pedig ha loptam volna, két kalapnak kellene nálam lennie.

— Igen, közönségesen azt kérdezik, hol vannak a chambres separeés-k. Elteszik kalapjukat valahová és azután későbbben eljönnek érte.

De én gazdag, vagyonos ember vagyok, mondotta a szerencsétlen vádlott. Ismerik mindenütt becsületességemet. Lakásomban is kutathatnak.

Megmondotta nevét és lakásának címét, a hová a biztos az egyik rendőrt elküldötte.

* * *

Körülbelül egy félóra mulva visszajött a rendőr megrakodva egy egész halmaz kalappal.

— Ezeket megtaláltam a lakásán. A felesége nem volt odahaza és a cseléd segített ezeket kikeresni.

— Nos, mondotta a biztos a vádlotthoz, akarja még tovább is tagadni, hogy az ön foglalkozása — üzlete a kalaplopás?

— Ezt a leghatározottabban tagadom! kiáltott. E kalapokat vettem és nem viselem többé, az az egész dolognak egyszerű magyarázata.

Következik a napirend:

A honalapítás évezredes emlékének törvénybe iktatásáról szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása.

A Ház a törvényjavaslatot harmadszori olvasásban is elfogadja.

Viczinális vasutak.

A Ház elfogadja a kecskemét-tiszaughi tiszapolgár-nyiregyházi, az Alvincztől Nagy-Szebenen át a vöröstoronyi szoros mellett elvezetendő, a tónjavölgyi és a temesvár-lippa-radnai helyi érdekű vasutak engedélyezéséről szóló törvényjavaslatokat.

Következik a honalapítás ezredik évfordulója megünneplésének megörökítése céljából alkotandó művekről szóló törvényjavaslat.

Hegedüs Sándor előadó: a törvényjavaslatot rövid indoklás után elfogadásra ajánlja.

Ugron Gábor: Felvilágosítást akar kérni az ezredéves ünnepségek lefolyásáról s erre vonatkozólag az eddig történt intézkedésekről. A nemzet nem lesz azon szerencsés helyzetben, hogy a június 8-iki diszüléssel ottláthassa uralkodóját, ami pedig legszebb kifejezője lett volna a nemzet nagy ünnepének. Semmi indokát nem lehet föltalálni annak, hogy a király nem lesz jelen a millennáris diszgyűlésen. Hogy a törvényhozás két háza a királyi várba megy föl a királynak hódolatát bemutatni, az nem felel meg sem a nemzet közjogi állásának, sem a nemzet óhajának. Különbösen ennek oka a miniszterelnök, ki nem világosítja fel a királyt a nemzet óhajairól, s mégis ha kérdik a miniszterelnököt, hogy meddig akarja még elfoglalni helyét, mindig csak az a válasz, amíg a király és a képviselőház bizalmát bírja. Példának állítja föl Andrássy Gyulát, aki a nemzet óhajaival mindig odajárult a trón számolyához, s ő felsége ez óhajokat teljesítette is.

A szőnyegen levő törvényjavaslat nem felel meg a kívánalmaknak, különösen pedig homályos annak egyik pontja, az, mely a szép művészeti múzeum létesítésére s gyűjteményanyagának létesítésére vonatkozik. Egyébiránt az egész törvényjavaslat arra mutat, hogy az csak felfogások, s nem alkotók kezéből került ki. Kérdezi, hogy a millenniumi ünnepségek egész sorozatában hol és mikor vesz részt a magyar nép? Egyetek és testületek szerepelnek a millenniumi ünnepségeken, de nem a magyar nép, melynek a 400 iskolán kívül más mi sem jutott. Célyszerűbb lett volna a sok felesleges ezerezer helyett 1000 népiskolát és 1000 óvodát fölláttatni, mert a népnek nyújtott műveltség nemcsak keresetforrás, de a tudással vivja ki a nép győzelmeit is. Azt látja, hogy a nép-

— Ön nem viseli már és felhalmozza?

— A feleségem mindig azt mondja, hogy adjam el; de én nem gondolok erre; feledékeny vagyok. Így ma is elfelejtettem az esernyőmet, nincs fejem.

— Nincs feje és mégis 28 kalapja van!

E vád ez ember ellen, ki rendezett anyagi viszonyok között él és a kit mindenki becsületes embernek ismert, nem volt hihető és midőn Soupiquet kerületének biztosára hivatkozott, ennek igazolása folytán szabadon bocsájtották. Miután szabad volt, rögtön hazasielt. A felesége nem volt otthon és nem tudta meg a történeteket.

De az új kalap, a melynek helyreigazítása nem volt kifogástalan és így észrevette Soupiquet asszony, közmondássá, fontos datummá lett.

Ha Soupiquet asszony költséges bevásárlásokat tett, úgy férjének szemrehányásaira csak azt felelte: Törődöm én vele, ha te új kalapokat veszel?

Ha pedig megkérdezte feleségét, hol volt ilyen sokáig, azt felelte: Kérdeztelek én téged, mit csináltál azon a napon, a melyen feltetted az új kalapodat?

Egy napon körülbelül harmincz év múlva, miután már nagyon elöregedtek, a házastársak a szobában ültek és kinéztek az ablakon, hogyan esik az eső.

— Milyen idő! mondotta ő.

— Én sohasem láttam ilyen időt, de mégis azon a napon, a mikor feltetted az új kalapodat.

nek nincs sehol szerep juttatva, hogy érzelmeit a haza iránt kellő módon kifejezhesse. Kéri a kormányt, igyekezzék az ünnepélyeket bizonyos tendenciák előretolásával meg nem rontani. Intézkedjék akként, hogy az ünnepségeknél ne legyenek átlépve azok a határok, melyek betartását megköveteli a politikai és társadalmi tisztesség. Erre kéri a kormányt és a házat, mikor a szőnyegen levő törvényjavaslatot elfogadja.

Bánffy Dezső br. miniszterelnök: Nem vitatja, hogy elég vagy nem elég az, amit eddig hozott javaslatba, csak azt kívánja vitatni, vajon e törvényjavaslat intézkedései megfelelőek-e ama intencióknak, amelyek az országos bizottság javaslatában kifejezésre találtak, s ő úgy véli, hogy e kérdésre igenlő a felelet. Az ünnepélyességekről nem tartja szükségesnek nyilatkozni, mert hisz az országos bizottság az ünnep lefolyását úgy határozta el, hogy azokban érzelmeit méltón kifejezhesse a magyar nemzet. Ez ünnepségek nem fognak kifejezni pártérdekeket, nem pedig más momentumokat, csupán a nemzet érzelmeit. Végül arra vonatkozólag, hogy ő felsége nem lesz jelen a diszüléssel, megjegyzi, hogy ő állásából kifolyólag mindig azt javasolja a felső királynak, ami a nemzet óhajainak megfelel. (Zaj a baloldalon.) Ő felsége részt fog venni ünnepélyeinken, részt fog venni egyes ünnepségeken, amelyek az uralkodó részt venni hivatva van. Kéri a házat, fogadja el a törvényjavaslatot.

Elnök: A vitát bezárja.

Hegedüs Sándor előadó: Ugronnal szemben félremagyarázott szavait, igazítja helyre.

Vlassics Gyula: A szépművészeti múzeum felállítására égetően szükség van; hogy az országos és muzeumi képtárlal ehessen elhelyezni. Ami az országos képtárban előfordult sajnos eseményeket illeti, megjegyzi, hogy a kiküldött bizottság 56000 frt hiányt konstátált, de ennek fedezésére Pulszky Ágost képviselő 54000 frtot deponált a miniszterelnöknel; s így az orsz. képtár törzsvagyona semmi kárt sem fog szenvedni. Kéri a törvényjavaslat elfogadását.

A Ház ezután a törvényjavaslatot úgy általánosságban mint részleteiben elfogadta.

Elfogadta a Ház a napirend utolsó pontját is, a gazdasági bizottság jelentését a Ház tisztviselői drágasági pótlékainak kiutalványozását illetően.

Elnök: A mai ülés napirendje ki van merítve. A holnapi ülésen napirenden lesz több bizottsági jelentés. Az ülést bezárom. Ülés vége d. e. fél 12 órakor.

A hadsereg és a millennium.

Magyarország ezeréves fennállását ünnepli s e magasztos tény a társadalom minden rétegének hozzájárulása igyekszik még fenségebbé, még nagyszerűbbé tenni. Az ünnepi hangulatot azonban már eddig is némileg megzavarta az, hogy ahol mindenki jelen van, ott nem láttuk a hadsereget, amely pedig hozzánk tartozik, hiszen vér- és pénzzadóval mi tartjuk fenn, mi támogatjuk, mi éltejük.

Szinte jogosultnak látszott az a keserves kérdés, vajjon a hadseregnek ezuttal is az lesz a szerepe, ami a mi nemzeti ünnepeinknél lenni szokott: hogy a kaszárnyákban konszignálva örökdjék a közrend és biztonság felett?

Nem hivatalos helyről ugyan, de megbízható forrásból jelenti a M. H., hogy a hadseregnek is alkalmat adnak a mi ünnepünkön való részvételre és e tény a legjelentősebbé az teszi, hogy egyenesen a király kívánsága az, hogy a hadsereg a millennáris ünnepségeken méltóan képviselve legyen; legyen pedig nemcsak a Magyarországon levő része, hanem az is, mely ez ország határain kívül van.

Nemes és böles elhatározás ez. Alkalmas mód arra, hogy a hadsereget, amely közös, tehát a miénk is, közelebb hozza a nemzet szívéhez s mindkét félben felkeltse az összetartozandóságnak annyira szükséges érzetét.

Jelentik pedig, hogy a közös hadügyminiszternek, e hónap 14-én kelt rendelete, kifejezést ad a király ama kívánságának, hogy a hadsereg a millenniumi ünnepségeknél méltóan legyen képviselve.

Ennek következtében a miniszter elrendelte:

1. A tiszteknek és a katonai tisztviselőknél 14 napig terjedő szabadság engedélyezendő, amely szabadságidő, a tiszteknek előírás szerint járó évenkénti szabadságidőbe be nem számítható.

2. Hogy a tisztok olcsóbban utazhassanak, e rendelet értelmében, ez utra menetlevelet (Marschroute) kapnak, amely különben csak hivatalos utazás alkalmával jár.

3. Az elszállásolásra a IV. V. és VII. hadtestparancsnokságok fognak gondoskodni, mivel kívánatos, hogy a hadsereg képviselői ne csak Budapesten, hanem Pozsonyban és Orsován is megjelenjenek.

Ez a közös hadügyminiszter rendeletének lényege. Szívesen közöljük az örvendetes tényt és a hadsereg tisztjei, a millennáris ünnepségeknek szívesen látott vendégei lesznek.

Katholikus népkönyvtárak.

Gyürky Ödön dr. a »Társulati Értesítő« legutóbbi számának vezércikkében lelkes szavakkal sürgeti a katolikus népkönyvtárak föllállítását. Tagadhatatlan abban a nagy mozgalomban, a mely a magyar katolikus társadalom szervezésére megindult, hogy a katolikus körök és egyetek után első sorban a népkönyvtárak a közérkölciség emelésének, a hitélet fejlesztésének leghathatósabb eszközei, a melyeket fölhasználni erkölcsi kötelességünk, különösen most, »mikor arról van szó, hogy a népet, annak minden tagját, szent ügyünk mellett, elveink mellett tömörítsük, kibontott zászlónk alá gyűjtsük, ügyünket megtartsuk, az elpártolt részt pedig ügyünknek megszerezzük.«

A cikkirő maga legközelebb a katolikus népkönyvtárakban helyet foglalható művek teljes jegyzéke kíséretében a könyvtárak föllállítására nézve egy »Utmutatást« fog kiadni és minden lelkésznek ingyen megküldeni, hogy a munka megkezdésében és végrehajtásában vezérfonalul szolgáljon.

A lelkes cikknek befejező része — melyet mindenkinek figyelmébe ajánlunk — itt következik:

»Május havában lesznek a jubileumi istentiszteletek szerte a hazában mindenütt. Május havában fogjuk megünnepelni a magyar nemzet fönnállásának ezredik évfordulóját, hálát adva az Urnak a múltért, segélyét, oltalmát kérve a jövőre.

Tegyük emlékezetessé ezt a nemzeti ünnepet közsegekben.

Tegyük emlékezetessé úgy, hogy az ünnepel kapcsolatban katolikus népkönyvtárt alapítunk minden faluban.

Az általunk kiadandó tervezet szerint 150—200 frttal már beállíthatunk egy tisztes népkönyvtárt a hozzátartozó szükségességekkel együtt. Ezt az összeget pedig a lelkész, a falu tehetősebbjeivel együtt, könnyen összehozhatják: hogy áldozatul tegyék le az ezredéves ünnepre a magyar katolikus közművelődés oltárára.

A hány száz, a hány ezer ilyen katolikus népkönyvtárt állítunk fel; ugyanannyi fényes világosságot gyújtunk fel a haza egén, melyből a katolikus vallás-erkölcs s a közművelődés sugarai terjednek szerte mindenfelé.

A hány száz, a hány ezer ilyen katolikus népkönyvtárt állítunk fel, ugyanannyi biztosítékot rakunk le, hogy a magyar nép a ránk következő ezredévben is katolikus és magyar legyen.

Ez lenne a legszebb millenniumi emlék, a mit csak állíthatunk.

Ez mutatná meg legjobban, hogy a magyar katolicizmus az ezredéves évfordulón teljesen méltó sok százados múltjához, sok százados tradícióhoz.

TÁJÉKOZTATO.

- Április 23. A berettyó-kőrösi vízszabályozó társulat közgyűlése.
- 23. Biharvármegye fegyelmi választmánya ülést tart a megyén.
  - 22—25. Fősorozás a tűzoltó őrtanyán.
  - 26. A nagyvárad polgári kör évi közgyűlése és társas vacsorája.
  - 26. A nagyvárad kereskedelmi kórodayegylet közgyűlése d. u. 3 órakor.
- Május
- 2. A nagyvárad szinkör megnyitása.
  - 2. A millenniumi kiállítás ünnepélyes megnyitása Budapesten.
  - 2. Pályázati határidő a nagyvárad tűzér laktanya építésére, d. e. 9 óráig.
  - 9. Középiskolák ezredéves ünnepélye.
  - 9. Vívóverseny délután 6 órakor a Fekete Sasban.
  - 10. Ezredéves hálaadó istentisztelet a nagyvárad templomokban.
  - 12. Nagyvárad város millenniumi diszkyűlése.
  - 12. Biharvármegye millenniumi diszkyűlése.
  - 31. Az ezredéves évforduló ünneplése a nagyvárad jogakadémián.
- Június
- 8. Koronázási évforduló.

UJDONSÁGOK.

* **A sorozás első napja.** Tegnap vette kezdetét az ujonczozás Nagyváradon. Az első nap az 1875. évben Nagyváradon született s az I. korosztályba tartozó ifjak álltak a mérték alá. A sorozás elég csendben, minden ősi virtuskodás nélkül ment végbe; egy-egy leendő hadfi ugyan kelletlenül több bátorságot merített a pohárból, de azért a szokásos esetpaték elmaradtak. Különbén a sorozás első napi eredménye elég kielégítő. Megvizsgált a bizottság 180 ifjut s ezek közül besoroztak 80 hadkötelest.

A sorozó bizottság a következő katonai és polgári egyénekből állott: a polgári hatóság részéről Rác Mihály főjegyző, h. polgármester, Darvassy Lajos tanácsos, a katonai ügyosztály főnöke, dr. Bartha János orvos, míg a katonai hatóság részéről Virányi és Grancy ezredesek, Schandru őrnagy, dr. Raab, dr. Deák és dr. Schwarz ezredorvosok.

* **Szent-György napja.** A régi mesék sok mindenféle babonáságot fűznek Szent-György napjához. Azt tartják, különösen falun, hogy ha a nagy leány Szent-György éjszakáján éjfélkor megkerüli a házat s benéz az ablakon, meglátja jövődéli házastársát. A hol valami fellobbanó fényt vesznek észre ezen éjszaka, ott kincsek vannak elásva. Ilyenek természetesen mocsáros helyeken fordulnak elő, a kifejlődött gázoktól. De más jelentősége is volt régebben Szent-György napjának. Ekkor volt az általános költözködés. A városi szabályrendelet azonban megfosztotta ettől a keserűségtől, habár csak pár napra is azokat a szegény halandókat, akiknek nincsen házuk s így kivannak téve a költözködés ezer bajainak. Most már május a költözködés ideje. Holnap, pénteken lesz Szent-György napja. Ma este már nem hét és nyolcz órakor, hanem 8 és 9 órakor harangoznak a katolikus templomokban.

* **A Pulszky-ügy.** A szabadelvűpárt tegnapi értekezletén Wlassics Gyula vallás és közoktatásügyi miniszter a szépművészeti muzeumi képvisárlások »sajnos eset-«-éről nyújtott tájékoztatást. Elmondta, hogy a kiküldött adminisztratív vizsgáló bizottság elnöke négy nappal ezelőtt nyújtotta be jelentését, mely a szükséges okmányokkal együtt már holnap a büntető bíróság kezei közt lesz. (A jelentés, úgy halljuk 56045 forint hiányt konstatait, melynek fedezésére Pulszky Ágost képviselő már letett a miniszterelnöknél 54.000 forintot.) Ebben az ügyben a miniszter egy-két hét múlva összehívja az Andrassy Tivadar gróf elnöklése alatt már eljáró szakértő bizottságot s ha az szükségesnek látja, a bizottság által proponálandó külföldi szakértőket is meg fogja hívni. Lebonyolítandók még a volt képtári igazgató megbízás

nélküli vásárlásainak függő ügyei is. Erre, valamint a szépművészeti muzeum létesítésének előkészítésére minél előbb kormánybiztost neveznek ki s ha eként teljesen tisztába lesz hozva minden, csak akkor töltik be véglegesen a képtári igazgatói állást.

* **Békésmegye és a millennium.** Békésmegye községei majdnem mindnyájan megünnepelik a millenniumot: Gyula a vármegyei törvényhatóság diszkyűlésével együtt ünnepel, május 12-én, nagy népünnepélyvel. Békésen a szegény iskolás gyermekek javára alapítványt tesznek, löversenyt és népünnepélyt rendeznek. Szeghalmon millenniumi nagy vigalom lesz. Csabán a városi diszkyűlésen szavazzák meg a főgymnáziumnak a 100.000 ftos alapítványt, ezenkívül leteszik a polgári iskola és a földműves-iskola alapkövét. Orosházán 40.000 ft költséggel a kórház és menház felállítását mondják ki. Szarvason a várost feldíszítik s a tót nevű utcák új, történelmi neveket kapnak: Vajda Péter-, Deák Ferencz-, Hunyadi-, Petőfi-, Rákoczi- és Bethlen-utcák lesznek. A népünnepély költségeire 800 ftot szavaztak meg. Az iskolákban 5000 emlékkönyvet osztanak ki. A vármegyét a kiállítás megnyitásán Tallián főispán, Fábry alispán, Almássy Dénes és Beliczay István képviselik.

* **Pusztulunk, fogyunk . . .** A tavasz ugyancsak szedi az áldozatait; a tüdő és mellbetegek tömegesen halnak s erősen lenyomják a népesedési statisztika kedvező eredményeit. Még 5—6 nappal ezelőtt Nagyváradon a folyó évi születések száma száznál jóval magasabb volt a halálozások számával szemben. Az utóbbi napok alatt azonban oly sok halálozás fordult elő Nagyváradon, hogy tegnap már csak 79-el volt több az évi születések száma mint a halálozásoké. Január 1-től április 22-ig bezárólag Nagyváradon született 539 gyermek, meghalt 460 egyén. Ápril 21-én 5, ápril 22-én 6 halálozás történt a városban. De az ily tömeges halálozás minden év tavaszán és őszén ismétlődni szokott.

* **Sertésvész és a ezigányok.** Azon meglepő hirt vettük tegnap, hogy a Külvároson lakó ezigányok becsempésztek Nagyváradra a szomszédos Pecze-Szőllős községből a sertésvészben elhullott sertések husát s a fertőzött húst megették. A ezigányoknak nem lett ugyan, mint bennünket értesítenek, semmi bajuk, de a sertések közt fordult elő vész eset. Ami, ha igaz, valószínűleg összefüggésben áll a fertőzött állatok husának behurcolásával. Mindenesetre a rendőrségnek kötelessége a legszigorubb eljárással kipuhatolni, mennyiben igaz a hír, s a zárlat ellen vétő ezigányokat megbüntetni. Mert jölehet, hogy Nagyváradon oly kevés a sertés, miszerint a vész fellépéséről és tömeges elhullásról itt szó sem lehet, de a tapasztalat mutatja, hogy a földművelésügyi miniszteriumnak a legkisebb kósza hír is elegendő, hogy Nagyváradot a zárlat további fenntartásával sújtsa.

* **Letagadott illetékek.** Nehány héttel ezelőtt a gyulai pénzügyigazgatóság utasítására a pénzügyi biztosok hónapok óta tartó kutatásokat rendeztek Orosházán és különösen Szarvason, hogy megtudják, vajjon a birtokáruházásoknál az illetékek kirovása alkalmával a valódi összeget mondták-e be a vevők és az eladók. A kutatás során kitűnt, hogy több százezer forintra menő összegig eltagadások történtek s csak Szarvason 46.000 forintnyi letagadott illetéket állapítottak meg. A közigazgatási bizottság akkor eltöltötte a pénzügyi bizottságokat a további kutatástól és jelentéstételre utasította a tisztí ügyész, hogy a biztosok eljárásában nem lát-e szabálytalanságot. Oláh György tisztí ügyész, — mint gyulai tudósítónk írja — a napokban tartott közigazgatási bizottsági ülésen terjesztette be javaslatát ebben az ügyben. A tisztí ügyész azt javasolta, hogy az eljáró biztosokat hivatalos hatalmi túllépések miatt vonják fegyelmi vizsgálat alá. Az indokolásban elmondja a tisztí ügyész, hogy a leletekhez rendőri assistentiá-

val menjenek és hogy a kincstári érdekek megvédelmezésénél is ragaszkodni kell a törvényes formákhoz. Csak György pénzügyigazgató arra kérte a közigazgatási bizottságot, hogy a pénzügyminiszterhez felterjesztett ügygyel ne foglalkozzék, különben is nem a bizottság illetékessége alá tartozik az ügy. Fábry alispán azt indítványozta, hogy ne indítsanak az illető tisztviselők ellen fegyelmi vizsgálatot, mert a bizottság határozata a pénzügyminiszteri döntés folytán esetleg semmissé válik. Perényi Lajos képviselő a fegyelmi kereset mellett volt, a bizottság azonban Fábry alispán javaslatát fogadta el és így a tisztviselők ellen nem indítanak fegyelmit.

* **Kápolna megáldás.** A Szent Vincze irgalmas nővérek réti zárdájában az intézet bőkezű jótékonyágáról ismert alapítója: dr. Nogáll János felsz. püspök egy díszes kápolnát építtetett, melynek munkálatát már teljesen befejezték. Vasárnap, április hó 26-án reggel nagy ünnepélyességgel megy végbe a díszes kápolna megáldása. Dr. Nogáll János püspök végzi a megáldás szertartását s szent misét olvas segédlettel. Ez alkalommal az új kápolnában az újvárosi irgalmas nővérek zárdájából a növendékek egy része végzi az első szent áldozást

Költői levél.

Kis levelet hozott a posta,
Piros pecsét rajta,
Megírom, hogy mi van benne
Ismert egyén írta:
»Szerkesztő Ur! fájó szívvel
Bucsut mondok Pestnek,
Görög versenyjátékokra
Hazamba elmegyek.
Mert tudja, hogy görög vagyok,
Annak is születtem:
Szeretem a szabadságot
Csak azért ver szívem.
Szűk volt hát a megyeháza,
S bár jól folyt a sorsom,
De mindhiába e rokonszenv,
Nem volt maradásom.
Megnézni a kiállítást
De szerettem volna —
Hej! de mást irt a fátum a
Fényes csillagokba.
De mielőtt eltávozom,
Ajkam halát rebeg,
Mert nem hiszem, hogy e földön
Még ily börtönt lelek.
Mert az egész világon e
Börtönnek párja nincs:
Oly kellemes az élet itt,
Nem szorít a bilines.
A megyének a kasszáját
Feltörtem volna még —
De fájdalom, nem tehettem,
Mert nagyon sieték.
Tudom jól, hol áll a kassza,
Ott a sok pénz halomszámra —
De a mi nincs, még meglehet —
A viszontlátásra!«

Alázatos szolgálja

Papacosta Dimitri

okl. betörő.

* **Elveszett gyermek.** Pável Veron nagyváradai illetőségű asszony kiment egy esztendővel ezelőtt Pusztá-Régenre dajkának, a maga kis gyermekét pedig itt hagyta a Csillagvároson Márk Marinál, a ki megígérte, hogy majd gondját viseli a gyermeknek, ha fizet az anyja havonként 7 forintot érte. Pável Veron küldözte is a 7 ftot minden hónapban. Most aztán, hogy eljött a dajkaságból, egyenesen a csillagvárosra indult, hogy átvegye Márk Maritól a gyermeket. Nagy csodálkozására és még nagyobb rémületére azonban nem találta a gyermeket és az asszonyt sehol. A házban lakók azt állítják, hogy Márk Mari már régen elköltözött onnan, de hogy hova, nem tudják, a dolgan az az érdekes, hogy a pénzt, melyet Pá-

vel Veron havonkint a Márk Mari nevére és ezimére a Csillagvárosra küldött, mindig felvette valaki.

* **Gyermek-tolvaj.** Korán rossz utra tévedt Kiss Margit 14 éves szolgáléány. Hosszú ideig állandóan lopta a gazdáját, s most egyszerre a bezárt szekrényből ellopta a cseléd-könyvét és megszökött. A rendőrség keresi.

* **Jogász ünnepély.** A nagyvárad kir. kath. jogakadémia segélyegylete az idén éri el fennállásának 25-ik évfordulóját. Az évfordulót az ifjuság matinéval, bankettel és majálissal akarja megünnepelni. Az ünnepélyt már gyűlésileg elhatározták, a program részleteinek kidolgozására pedig 8 tagból álló bizottságot küldtek ki.

* **Uj vonat Budapest és Nagyvárad között.** Május elsejétől Budapest és Nagyvárad között új személyvonat közlekedik. Az új személyvonat Budapestről éjjel 11 órakor indul és Nagyváradra érkezik 7 órakor. Nagyváradról indul reggel 4 órakor. Budapestre érkezik 12 órakor. A többi vonat menetrendjében csak pár perc különbséget hozott a májusi változás.

* **Babó Emil** a szegedi jótékony nőegyesület elnökségéhez a következő levelet írta: A szegedi jótékony nőegyesületnél elfoglalt ügyészi állásról hosszú ideig tartandó távollétem miatt, tisztelettel lemondok. Bécs, 1896. április 17. Babó Emil dr.

* **Ünnepség Kis-Jenőn.** A kis-jenői járásban, mint levelezőnk írja, nemcsak a magyarság, de az oláh földművesek is meg fogják ünnepelni a millenniumot. Pünkösd vasárnapján lesz az ünnepség. Reggel zászlók alatt kivonul a nép a templom előtt levő térre, és ott tartja az istentiszteletet, délben bankett lesz a kaszinóban, a nép számára sátrakat állítanak föl. Délután népiünnep, este a polgári körben műkedvelői előadás és végre bál a Kaszinóban. Ha József főherceg Kis-Jenőn találná tölteni a pünkösti ünnepeket, gyászára való tekintettel, későbbre halasztanák a millennium megünnepelését.

* **Vadászterület bérbeadása.** A szomszédos Bihar-Püspöki község vadász területét 6 évre bérbeadja. Az árverést június hó 11-én tartják meg a község házában.

* **Hosszu parlamenti ülés.** Mint a »Times«-nek Ottavából jelentik, az ott üléselő kanadai alsóház a múlt héten egy monstre-gyűlést élvezett végig. A gyűlés hétfő délután három órától csütörtök este hat óráig, szóval egyhuzamban teljes hetvenöt óráig tartott. Napirenden a kormány költségvetése volt, melylyel szemben az ellenzék így akart obstrukciót csinálni.

* **A jövő század párba.** A francia fővárosban sokat beszéltek a múlt héten Sagan herceg és Hermaut Ábel író párbajáról, melyre »A kopó-falka« című darab szolgáltatót okot. Nem is párba volt ez, hanem inkább tréfa, a mi mellett az is bizonyít, hogy az ellenfelek mérközése a legnagyobb nyilvánosság mellett történt meg. A Gil Blas ez esetből kifolyólag jövőre nézve a párba-jok következő rendezését ajánlja:

A párba-jokat falragaszokon kell hirdetni, ilyen módon például: »Vasárnap, 1901. apr. 18-án nagy párba lesz a longchampi tribünök mögött legismertebb két gavallérunk közt.

Műsor:

Reggeli 9 órakor: a köztársasági testőrség zenekarának hangversenye. Közreműködését Páris katonai kormányzója megengedte.

10. órakor: Az ellenfelek bemutatása a segédek által.

11 órakor: A diplomaták és a köztársasági elnök megérkezése.

Déli 12 órakor: A helyek és a fegyverek ki-sorsolása. Reggelizés.

1 órakor: A párba-jozók levétel-köz-tetése.

(Megjegyzés: Achille szabó ez alkalommal fogja általános tetszést aratott, legújabb nyakkendőit a jelenlevők közt szétosztani.)

2 órakor: Yvette Guilbert előadása.

3 órakor: A párba-j. A vivás ideje alatt cigány zenekar fog játszani.

4 órakor: Az egyik párba-jozót, a ki könnyen megsebesült, bemutatják a közönségnek.

5 órakor: A párba-jegyzőkönyv hitelesítése és kivonatolása a lapok részére.

Este: Bál és tűzijáték.

A helyek rendes áron adatnak el.

* **Nagyvárad-i gyermekek a kiállításon.** Tanítóink buzgóságából városunkban gyűjtés történik a szegény iskolás gyermekek költségeinek részbeni fedezésére, hogy a mostoha sor-suak is résztvehessenek az ezeréves haza örömműnepsében, hogy ők is megtekinthessék az ország székes fővárosát, az ezredéves kiállítás ragyogó keretében. — Ha csak lehető 8—10 gyermek ingyenes felvitelle van tervbe véve minden osztályból, részben a kitűnő erkölcsi viselkedés jutalma, részben a realismeretek gyarapítása s hazafias szellem emelése szempontjából. A gyűjtés szerepében Istvánffy József, Gasperik Lajos és Ludvig Béla tanfériak buzgólkodnak. A fáradságos munka sikere érdekében városunk polgárai, hisszük, nem zárkoznak el s a kitűnő nemes ezélt áldozat filléreikkel lehetővé fogják tenni.

* **A megfestett primadonna.** Egy jó ötlet kitűnő hatását mutatja az alábbi mulatságos eset. Gallipoli városkában a Variété-színház igazgatója a vidéki színigazgatók szokásos módjára szörnyű pénzzavarba jutott. A közönség nem járt a színházba s utolsó reménységét, az új primadonnát, a várt lelkes tapsok és kihívások helyett a rothadt almák özőnével fogadták. A helyi lap is éleshangu cikkben támadt a szerencsétlen igazgatóra, amiért a közönségnek amugy is tulesigázott türelmét ilyen silány erők szerződtetésével teszi próbára. Az igazgató ur közel volt az örüléshez: utolsó reménységét látta sárba tiporva s a jövő alig nyujtott vigasztalást a helyzet javítására. Ekkor mentő gondolata támadt. A gondolatot követte a tett és nem sokára hatalmas piros és sárgaszínű plakátok hirdették, hogy megérkezett Kairóból az ottani színház csalóányhangú néger primadonnája, akit nagy küzdelmek árán sikerült néhány vendégszereplésre megnyerni. Az első estén zsufozásig megtelt a színház s a közönség, amely addig távollétével tündökölt, vagy ha meg is jelent csekély számban, csak püsszogni és fütyni tudott, ujjongva tapsolt a divának, akit az élelmes direktor a színházi festővel mázoltatott be olyan hamisítatlan feketére, hogy a legbenszülöttebb afrikaiak is magukénak vallották volna. A helyi lap pedig ugyanazon a helyen, ahol azok a csufos kritikák jeleltek meg, félig magasztalta a néger Pattit, ahogy a lelkes tudósító a feketére festett kisasszonyt elkeresztelte.

* **Az örült szerencseje.** Csodálatos dolog történt meg a minap Nagy-Beeskereken. Egy Guttman Lipót nevű tébolyodott ember leugrott az ottani József-kórház magas emeletéről s nem történt semmi baja. A szerencsétlen végigszaladt néhány utcán, aztán meghuzódott egy kocsimában, a hol megtalálták s bevitték a kórházba. Alig hogy magára maradt, bele-szorította fejét az ágya vasrácsai közé, még pedig oly erősen, hogy úgy kellett szétráspolyozni az ágy vasléceit. De ez sem ártott a szívós életű örültnek. Most persze jobban vigyáznak rá.

* **Elveszett.** A Fő-utczától a Zöldfa-szállodáig elveszett egy gyémántkőves arany karperecz. — A vasuti állomástól a Bazár-szorosig elveszett több kötetű könyv. A megtalálók sziveskedjenek a tárgyakat a rendőrségnek átadni.

Lapunk egyes számai a következők az

letekben kaphatók:
Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonneuwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss ezégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piac,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körö-utca-
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiac.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Igyanezen neyeken előzetések is elfogadtnak.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1895. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ³⁰ regg., 2 ³⁰ éjjel, személyvonat 11 ³² d. e., 2 ²² d. u., 11 ⁰⁴ éjjel.	Budapest-Püspökladány felé gyorsvonat 7 ⁰⁸ este, 2 ¹² éjjel, vegyesvonat 7 ¹⁵ r., személyvonat 3 ⁴² d. u., 1 ⁴⁸ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ³⁰ éjjel, vegyesvonat 12 ⁰⁸ d. u., személyv. 3 ⁵⁸ délután, 2 ⁰⁸ éjjel.	Kolozsvár felé gyorsvonat 8 ³⁸ regg., 2 ¹⁹ éjjel, vegyesvonat 8 r., személyvonat 11 ¹⁷ d. e. 10 ⁴⁴ éjjel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ³⁰ d. e., 4 ²⁵ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felé vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³³ d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskó felé vegyesvonat 4 ²⁵ reggel, 1 ⁴³ d. u.	Vaskó-Belényes felé vegyesvonat 11 ⁰⁵ d. e., 9 ²⁹ este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6 ⁴⁵ r., 4 ³⁵ d. u.	Érmihályfalva felé vegyesvonat 8 ¹⁰ r., 9 ¹⁴ este
Ósi-Kót-Gyoma felé személyvonat 6 ³⁵ r., vegyesvonat 2 ¹⁰ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felé vegyesvonat 10 ⁰⁵ d. e. személyvonat 8 este.

Irodalom és művészet.

— **E Kovács Gyula jubileuma.** A kolozsvári nemzeti színház kitűnő művésze, és a Petőfy-Társaság tagja, — mint tudósítónk írja — most érte el színházi pályájának negyvenedik évfordulóját. A magyar művészetnek e jelentős ünnepét Kolozsvár lelkes színpártoló közönsége méltóan akarja megtartani. A jubileum rendezésére egy külön bizottság alakult, mely a következő felhívást bocsátotta ki: »E. Kovács Gyula az idén tölti be színészeti pályafutásának 40-ik esztendejét. A kolozsvári nemzeti színház ez évforduló alkalmával április hó végén az érdemes művész tiszteletére diszeldadást rendez. Fölkérjük E. Kovács Gyula tisztelőit, hogy adományokkal sziveskedjenek hozzájárulni ahhoz, hogy a jubileumi ünnepet mentől fényesebbé tehessek. A gyűjtések eredménye és a gyűjtőívek 1896. évi április hó 27-én Székely Miklós pénztárnok urhoz küldendők. — Albach Géza, kir. tanácsos, Kolozsvár város polgármestere, gróf Lázár István kolozsvármegye alispánja, Éjszaky Károly államvasuti nyug. üzletvezető, Hindy Árpád szerkesztő, az »Otthon« kör elnöke, dr. Groisz Gusztáv egyet. nyug. tanár, Benigni Sámuel iparegyesületi elnök. Szász Gerő, ev. ref. esperes, dr. Ferenczy Zoltán egyetemi és muzeum-egyleti könyvtári igazgató. Székely Miklós gyógyszerész, pénztárnok.

— **Vasaruzámítások.** Irta Pásztor József. Lapunk figyelmes olvasói jól ismerik már a szerzőt, aki ezt a szigorú kereskedelmi szakkönyvet kiadta. Pagliacció néven igen hangulatos és nem egyszer gyönyörű, poétikus hangon megírott tárczákat közöltünk tőle. Szaz az ideális lelkű ember most egy komoly és száraz szakkönyvvel lép a publikum elé, amely a vasáru számítások titkaiba avatja be a laikusokat. A munka a Szent László-nyomda diszes kiállításában jelent meg, — s nyugodt lélekkel ajánlhatjuk mindenkinek, aki csak érdeklődik a vasáru számítások iránt.

— **A vidéki színészet segélyezése.** A színészegyesület tanácsából kiküldött szűkebb bizottmány Kaffka László elnökiete alatt Budapestre tegnap délután kimerítően tárgyalta azt

a kérdést, hogy miképen volna a vidéki színészet állandóbban szervezhető és segíthető. A belügyminiszter fölhívására ugyanis a színészegyesület ebben a kérdésben memorandumot fog benyújtani a miniszterhez. Az értekezlet abban állapodott meg, hogy Kolozsvár, Arad, Szeged, Debreczen, Kassa városokban a magyar színészet állandósítandó volna. Azonkívül körülbelül huszonöt »szinikerület«-kelene létesíteni annak a tervnek alapján, amelyet már Bényey István régebben készített. A bizottmány fölkéri az érdekelt városokat, hogy mielőbb nyilatkozzanak aziránt, mily támogatásban részesítenék a szintársulatokat.

Igazságszolgáltatás.

Jászai Mari a bíróság előtt.

— Távirati jelentés. —

Budapest, április 22.

Még a múlt évben történt, hogy a nemzeti színházban *Bánk-bán* előadása alatt Jászai Mari művész, a ki Gertrudisz királyné szerepét adta, szörnyen megharagudott a miatt, hogy a kíséretében volt apródok közül Szohner Olga és Csipkay Augusztia végzett színi akadémiai növendékek nevetgéltek a színpadon, s ezzel a művészt, ki fáradságos szerepének ábrázolásával volt elfoglalva, folyton zavarták. A jelenet végeztével Jászai Mari a színpadon megvonult s ott a két kisasszonyt, kiknek nevetgélese módfelett felizgatta, hevesen megróttá s karjaiknál fogva jól megrázta őket.

Szohner Olga színésznő, Szohner Antal min. osztálytanácsos leánya *becsületsértés és könnyű testi sértés miatt* feljelentette a büntető járásbíróságnál Jászai Marit s panaszában azt adta elő, hogy a művész az említett alkalommal oly erővel támadt rá, s úgy megcsipte a karján, hogy a csipés nyomán kibugyogott a vér s ezenfelül három meggyalázó kifejezéssel is illette.

A büntető bíróság tárgyalást is tűzött Jászai Mari ellen s *Gajdó* Manó kir. ítélőtáblai bíró a budapesti büntető járásbíróság vezetője a közönség szokatlan érdeklődése mellett tárgyalta Szohner Olga panaszát, kihallgatván a tanukat kik a kérdéses alkalommal szintén a színpadon voltak elfoglalva s a tárgyalás azzal végződött, hogy a bíróság *felmentette* Jászai Marit, azzal az indoklással, hogy a midőn egy nagy szerep alakításával volt elfoglalva a nevetgélelssel zavarták a művészt miért is annak elhatározó képessége teljesen megszibadt s a bizonyított kifejezéseket ellenállhatlan erő hatása alatt használta.

Az ítélet ellen Steiner Béla dr. a panaszos ügyvéd a törvényszékhez felebbezett s ott megváltoztatták a járásbíróság ítéletét s *ötven forint* pénzbüntetésre ítélték a művészt.

A törvényszéktől a kir. tábla elé került az ügy. A harmadfoku bíróság *feloldotta a törvényszék ítéletét* s új tárgyalást rendelt, részben még több tanu kihallgatása miatt részben pedig, hogy szakértőkkel bizonyítanak, vajjon Jászai Mari a kérdéses alkalommal csakugyan ellenállhatlan kényszer hatása alatt cselekedett e vagy sem, illetőleg beszámítható volt e vagy sem.

Igy került ma másodszer a büntető járás bíróság elé Szohner Olga panasz.

Gajdó Manó kir. ítélőtáblai bíró kevéssel 9 óra után nyitotta meg a tárgyalást, melyre megjelentek Jászai Mari védőjével, Hets Ödönnel, a panaszos színésznő betegségével mentette ki távolmaradását s helyette ügyvédje dr. Steiner Béla s atyja Szohner Antal min. osztálytanácsos jelentek meg. A bíróság beidézte tanuképpen Gáthy és Várnay színi akadémiai növendékeket. Gróf Festetics Andor a nemzeti színház igazgatóját, dr. Tóth Imre főrendezőt, továbbá szakértőt dr. Várady Antal a nemzeti színház dramaturgját.

Az érdemleges tárgyalás megkezdése előtt a bíróság felhívta a feleket, van-e előterjeszteni valójuk, mire dr. Steiner Béla a panaszos képviselője a következő előterjesztéssel élt:

— Ugy értesültem, hogy Jászai Mari asszony a panaszos atyja előtt kijelentette, hogy Szohner Olga kisasszonyt, ki tanítványa

is volt személyében sérteni nem akarta, miért is a *panaszt visszavonom*.

Erre a kijelentésre a bíróság beszüntette az eljárást, a művész tényleg az említett kijelentéssel élt a tárgyalás megkezdése előtt s így a sokat emlegetett pörnek ezzel vége szakadt.

Ezredéves kiállítás.

Bosnyák női kézimunka kiállítás. A bosnyák kiállítás egyik érdekes és tanulságos látványosa lesz a női kézimunkák gazdag gyűjteménye a bosnyák iparszék baloldali szárnyában. És pedig érdekes két szempontból: először, mert keleti munkákat látunk ott nyugateurópai munkák mellett, úgy hogy még ez az aránylag igénytelen nemzet munkának is magán viseli a Kelet és a Nyugat összeharagjának bélyegét. A kelet arany himzései a szöveteiken és keleti ruhákon elfogják kápráztatni a nyugati közönséget úgy gazdagságukkal, mint mintáiknak eredetiségével és bizonyosságot tesznek arról, hogy a keleti stílus új virágzásnak indul Bosnyák országban. A Nyugat európai női kézi munkák viszont arról győznek meg mindenkit, hogy a nőnevelés hatalmas lépésekkel halad Bosnyákországban és Hercegovinában, mert különben a leányiskolák képtelenek volnának ilyen tekintélyes kollekciókat kiállítani a horgolástól a legfinomabb fehér himzésig, a keresztöltéses luxusmunkákig; helyet talál itt továbbá a legegyszerűbb és a legdrágább fehérnemű és felsőruha (bosnyák és európai) varrásának a bemutatása. Akik tudják milyen különös fontossággal bír a nevelés Bosnyákországban, azok örvendetes meglepetéssel fogják látni a nevelés terén elért eredmények bizonyítékait a női kézi munka kiállításán is. Kállay Béni, Bethlen Vilma grófnő személyesen rendezi a bosnyák női kézi munka kiállítását, képezi és bizonyosságot tevén arról a hathatóság és élénk érdeklődésről, amelyivel Bosnyákország és a Hercegovina ügyei főképpen a nőnevelése iránt viseltetik.

Török propaganda a kiállításnak. A Konstantinápolyban alakult milleniumi bizottság, amelynek az a célja, hogy minél szélesebb körökben ismertesse a magyar milleniumi ünnepek programját s kiránduló csoportokat szerveztesse a budapesti ezredéves kiállítás látogatására, a minap tartotta első ülését a konstantinápolyi kereskedelmi klubban. Az ülésen amelyen dr. Révay József ügyvéd elnökölt, a következő tagokból alakult meg az internacionális bizottság: Albert, az amerikai egyesült államok alkonzul, a metropolitan-vasút igazgatója. Apéry a császári orvosi kamara titkára; Barone lovag olasz főkonzul; D. A. Bellis a Moniteur Oriental igazgatója; Chabert második olasz dragomán, Garginó az egyesült államok első dragománja, Grosholz a keleti vasutak vezérigazgatója, Goldstücker főmérnök, Helbig bankár, Lyndel kereskedő, Mühlig dr. a német nagykövetség első orvosa és a szultán ő felsége első házi orvosa; Des Pallieres a »Messageries Maritimes« főnöke; de Posson belga főkonzul, Edevin és Henry Pears ügyvédek; Cavalliere Rossi, az olasz kereskedelmi kamara elnöke; Vontyras a »Neologos« szerkesztője; Werndel a londoni Reuter-ügynökség képviselője; Whitaker a »Levant Herald« igazgatója; Whittall az angol kereskedelmi kamara elnöke, Gusztav Wulfing az ottoman bank igazgatója; Henry Laendler.

Tudakozó, tolmács- és kalauz intézet a kiállításán. Az ezredéves kiállítás igazgatóságával kötött szerződés alapján a közönségre nagyfotosszerű és hasznos intézet létesült a kiállítás területén. A tudakozó, kalauz- és tolmács-hivatal ez. Csinos pavillonjuk épült a második főkapu mellett a korzó terület legészélső sarkán, s ebben a pavillonban a közönségnek, legfőképpen pedig az idegeneknek nagyon hasznos szolgálatokat fognak tenni. Az intézet csekély s előre megszabott díjért köteles minden látogatónak, aki hozzá fordul felvilágosításokat, utbaigazításokat, magyarázatokat adni. Szervezik ezenkívül a kalauz- és tolmács-szolgálatot, idegen nyelvekben járatos, kellő műveltségű fedhetetlen multu tolmácsokat és kalauzokat kell tartaniok, kellő számban

akik esetleg nem csak a kiállításon, de a fővárosba és a környékén is az idegenek rendelkezésére állanak. A kis pavillonban ezenfelül csekély elővételi díjért árulnak: vasuti, hajózási és egyéb közlekedési jegyeket, belépő jegyeket színházakba, mulató helyekre, ünnepélyekre, fürdőbe, továbbá kaphatók lesznek ott a muzeumok, képtárak, műtárlatok katalógusai, színlapok, programok, vasuti menetrendek, hazai és külföldi újságok, kiállítási katalógusok, albumok, emlékkönyvek, képek stb. Ezt a hasznos intézetet, amelynek a működését a kiállítás igazgatóságának van joga ellenőrizni s az árszabásait jóváhagyni, a m. kir. államvasutak menetjegy irodája, a nemzetközi vasuti hálókocsi-társaság, az idegen forgalmi iroda és a Millenniumi utazási és ellátási vállalat szervezik közösen s az intézet már a megnyitás napjától megkezdte működését.

REGENY-CSARNOK.

Tom és én.

Irta: I. van Woude.

3

Nagynéni nagyon sokra becsüli és sokszor úgy tűnik fel előttem, mintha anyyai csókot akarna homlokára nyomni, mintha védelemre szorulna. És ő mégis olyan erős, független. De a nagynéni azt mondja, hogy az olyan emberek, mint ő, nem valók az élet zürzavarába, a hamis fénytől és látszattól csillogó szalonokba és az élénk sétat helyekre, a hol az embernek egészen más a járása, mint rendszeren s a hol szép ruhákat mutatgatják az emberek. Ő mindenben egyszerű, a durva egyszerűség maga és csak annyiban vigyáz külsejére, a mennyiben azt a társadalmi érintkezés szabályai előírják.

Mikor először beszélt velem, csodálkoztam, hogy az volna ugyanaz a hang, mely egykor a sokasághoz szólott, mert most hangja oly lágy, majdnem melankhólikus volt és megvan benne az a humor, melylyel az ember szívét megnyeri. Én rögtön elveszítettem szívemet és ő úgy látszik kárpótlásul az övét akarta nekem ajándékozni.

Körülbelül három hét múlt el, a mióta a nagynéni, a nagytársaságot meghívta, ránk nézve ez idő az apró boldogságok láncolata volt, mely az eljegyzést megelőzi.

Semmit mondó és mégis oly fontos mulatások, sokat mondó tekintetek, meleg kéz szorítások, látszólag keserűen és mégis sohasem véletlen találkozások.

De miért nem kéri meg kezemet?

Már holnap megérkeznek szüleim és ezt tegnap meg is mondtam neki. De miért is nem beszél? Ha ma sem beszél, mi történik?

Utolsó este, a melyen itt sétálhattok és nemsokára elmegyünk innen! És ha nem leszek itten, nem fog-e elfelejteni? De nem akarom, hogy elfelejtsen. Nem tudok megbarátkozni e gondolattal. Nem vágyódom a fővárosba, a hol pompa között kell élnem, a bálakra, a hol ünnepelemek, a mint Adele írja. Csak utána vágyódom...

De miért is nem beszél már? Folytonosan e kérdést teszem fel magamnak. Tegnap ugyanaz az uton megszólított, de egy szót sem beszélt szerelemről. Csak mikor elbucszunk, modotta különös megindult, majdnem félénk hangon: »Hol fogom holnap ismét viszont látni?« És én balga gyermek, a mi voltam, egészen együgyűen feleltem! »Igen, jövök.« Midőn később erre visszagondoltam, egészen vörös lett az arcom a szégyentől. Kinyitottam a lécajtót és lassan megyek az gyaloguton, mert a távolban látok egy fehér kalapot, mely Brinio öröksége felé közeledik és én úgy akarom feltüntetni a dolgot, mintha csak éppen most jelentem volna meg a találkára.

Nem tekintek fel, hanem folyton csak az érett rozskalászokon nézek végig, mintha életem függne ettől, a kalászok pedig ide-oda hullámoznak, lehajolnak és ismét felemelkednek. Tudom, hogy minden lépéssel közelebb jutok hozzá. Arczom piros lesz, mint a tűz, a mi elcsúfít, de azt hiszem, hogy ő ezt a nap hevének fogja tulajdonítani. Reszket minden tagom. Végre — már egészen közel van hozzám,

megállok, hogy néhány buzavirágot leszá-
kítsak.

Jó estét, hallatszik mögöttem egy lá-
gyan csengő hang.

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

Fejérváry—Bernáth affér.

Budapest, ápril 23. (Saját tud. táv.)
Bernáth Béla Szederkényi és Okolicsányi
képviselők által provokáltatta Fejérváry
minisztert, ki a kihívást elfogadta. Fejér-
váry segédjei, amiként beszéltek Bohus
Zsigmond és Gajári.

Munkácsy megérkezése.

Budapest, ápril. 22. (Saját tud. távirata.)
Munkácsy Mihály ma délután két órakor haza
érkezett. A pályaudvaron barátjai és számosan
előkelőségeink közül fogadták és ovációkban
részesítették, a miért Munkácsy köszönetet mon-
dott.

A szerb király a fővárosban.

Budapest, április 22. (Saját tud. táv.)
Sándor szerb király ma ide érkezett és futó-
lag megtekintette a várost. Délben az Angol
Királynő-ben ebédelt és azután visszatért a
pályaudvarra, a honnan udvari vonaton tovább
utazott Belgrádba.

A Bourgeois-kormány bukása.

Páris, ápril. 22. (Saj. tud. táv.) A
Bourgeois-kormány ma beadta lemondá-
sát. A lemondásnak oka a szenatusnak
tegnapi ülése, a melyen most már har-
madszor bizalmatlanságot szavaztak a
kormánynak. A kormány a madagaszkari
hitelez kért a hozzájárulást, a mit a
szenatus megtagadott. A lemondás min-
denütt a legnagyobb izgatottságot idézte
elő. Faure köztársasági elnök tegnap Bris-
sonnal a képviselőház elnökével folytatott
tárgyalásokat, a melyek szerint a képv-
selőház bizalmi szavazata esetleg meg-
akadályozhatta volna a kormány lemondá-
sát, de ez nem vezetett eredményre.

Hirsch báró hagyatéka.

Budapest, április 22. (Saját tud. táv.)
Hirsch báró hagyatéka körülbelül ötszáz
millió forintnyi vagyont képvisel és ezt
fogadott fiai öröklék. Felesége, ki Páris-
ban tartózkodott, külön vonaton érkezik
meg. Azt beszéltek, hogy Hirsch halálának
az volt az oka, hogy tévedésből felcserélt
két üveget. Az egyikben orvosság, a má-
sikban mérge volt. Hirsch az utóbbiból
ivott és állítólag ez okozta halálát.

Papacostát elfogták.

Budapest, ápril 23. (Saját tud. táv.)
Papacostát, aki Dunakeszről komponát
ment Szentendrére, a csendőrök elfogták.
Tamás Scheibert szintén elfogták Buda-
pesten.

A Papacosta elfogatásáról szóló hirt
még nem erősítették meg hivatalosan, de
általánosan beszéltek, hogy a hirhedt be-
törőt csakugyan elfogták.

K ö z g a z d a s á g.

A szőlőbirtokosok közgyűlése. A nagy-
váradi szőlőbirtokosok hegyiválasztmánya má-
jus hó 3-án, vasárnap, délelőtt 11 órakor tartja
rendes tavaszi közgyűlést a városházán. Ér-

demleges határozatra 60 szőlőbirtokos jelenléte
szükséges. A közgyűlés tárgysorozata a kö-
vetkező:

1. Az 1895. évi zárszámadás.
2. Az 1896. évi költség előirányzat.
3. A választmány és számvizsgáló bizott-
ság megalakítása tárgyában jelentés.

A mezőgazdasági állapot április közepén
a földművelésügyi miniszterhez az állandó gaz-
dasági tudósítókól beérkezett jelentések alap-
ján a következő volt: A kedvezőtlen áprilisi
időjárásban nemcsak a növényzet fejlődött las-
san, hanem a munka is nagyon lassú volt. Több
gazdaságban részben elmaradt a tavaszi gabona
vetése is; a felbennmaradt munkákat legkö-
zelebb újból fölveszik a gazdák, hasonlóan a
kukoriczavetést és burgonya ültetést is. A ta-
karmánymagvakat sikerült nagybárra minde-
nütt elvetni, de ezek a termények is nagyon
lassan kelnek s alig gyarapodnak. Egy általán
a lefolyt két hét alatt a mezőgazdasági állapot
alig változott s a növényzet fejlődése sem volt
oly gyors, mint az ezt megelőző két hét folya-
mán. Az őszi buzavetések az ország nagy ré-
szében kielégítően állanak s részben szépek és
bokrosak is már. A hűvös és tulsapadékos
időjárás azonban nincs előnyükre, nagyon is
kívánatos volna egy a buzára, mint általában
minden veteményre a jó és melegebb időjárás.

A rozsnehől kissé szenvedett a lefolyt két
hét alatt: országos átlagban szőlva, gyengébben
áll, mint a buza; különösen a Duna bal- és a
Tisza jobb partján. Az őszi repceből, a Duna
Tisza közén, a Tisza jobb- és balpartján, vala-
mint a Tisza-Maros szögén is sok kiveszett;
tulnyomó részben tehát nem fog megfelelni a
hozzáfűzött nagy reményeknek. Nehéz azonban
igen szépen áll a repce s jó termést ígér. A
tavaszi gabonafélék: nevezetesen a korai árpa
és zab nagybárra ki is keltek, de a hidegtől
ezek is meglehetősen sokat szenvedtek. A felvi-
déli keleti vármegyékben a hidegidő miatt alig
keltek ki még a tavasziak. A kender, len, kuko-
rica és kertivetemény vetése lassan halad. A
szőlők- és gyümölcsösökre káros befolyással
voltak a hűvös és fagyos éjjelek, kivált a korai
gyümölcsök sinlette meg a kedvezőtlen időjárást.
A takarmányfűvek növése szintén meglehetősen
lassú volt, mindazáltal a legtöbb helyen nem-
csak a réti fű igen szép, hanem a legelő
fűve is.

Hanyatlás az államvasutak forgalmában.

A magyar államvasutak igazgatósága részéről
a kereskedelemügyi miniszterhez felterjesztett
márcziusi havi forgalmi kimutatás a nyertes-
termény-forgalomra nézve rendkívül kedvezőtlen
adatokat tartalmaz. Összes jelentékenyebb mező-
gazdasági cikkekinknél jelentékeny hanyatlás
mutatkozik, a mi a gazdasági viszonyok ros-
szabbodásának fokozódását jelenti. A szállított
gabonaküldemények mennyisége 64.400 méter-
mázsával (tehát 5 százalékkal) kisebb a tava-
lyinál. A hanyatlás többi adatai a következők:
liszt 17.150 mm. (10 százalék), szilva 15.000
mm. (40 százalék), káposzta, burgonya és gyü-
mölcs 15.500 mm. (15 százalék), szesz 1000
mm. dohány 300 mm. széna- és szalma 29.100
mm. (25 százalék), élő állatok 52.500 mm. és
répa 12.500 mm. Eszerint tehát az államvasuti
forgalom fejlődése éppenséggel nem olyan fé-
nyes, mint a hogy a hivatalos kimutatások fel-
tűntették. Igaz ugyan, hogy a fenti hanyatlás
daczára a márcziusi forgalom összesége a múlt
évvel szemben növekedett 13.100 kocsirako-
mánynyal, csak hogy ebből a mennyiségből 4300
kocsirakomány nyers-kő volt, melyet az alföldi
tranzverzális műnt építéséhez szállítottak, to-
vábbá 1500 kocsirakomány vasgyártmány, me-
lyet a diósgyőri gyár szállított az államvasu-
taknak. Ezek tehát rendkívüli szállítmányok,
melyeket nem szabad számítani akkor, ha egy
előző évvel teszünk összehasonlítást.

Nagyváradi hetivásár.

— Április 21. —

Vásári árjegyzék a nagyváradi piacon 1896
április 21-ik napján tartott vásárban eladott
termesztmények és élelmiszereknek.

Tiszta buza 6.20—6.— Kétszeres buza
5.50.—5.30. Rozs 5.30—5.20. Árpa 5.00—4.80,
Zab 5.80.—5.20 Tengeri 4.30—4.20 Borsó 14—

Lencse 16.— Bab 8.— Köleskása 11.50 Bur-
gonya 2.80 Lángliszt 12.50 Zsemlyelisz 11.70
Fehérkenyér liszt 11.— Barnakenyér liszt 9.50
széna fuvarral 2.80. Szalma fuvarral 1.70 Sza-
lonna 50.— kiló zsupp-szalma 08 kr, 150
kgm. alom-szalma 04 kr. 1 köbméter tűzifa,
bikk 3.00, tölgy 2.80, cser 3.20. 100 kiló marha-
hus 52.—. Öntött gyertya 54.—. Lámpaolaj
50.—. Egy liter bor 6 50, uj 40. Pálinka 40
szilvapálinka 1.—, szesz 80. Egy métermázsza kö-
ső 10.70, nyers fagygyu 25.—, olvasztott fa-
gyu 36.—, szappan 24.—, birka gyapju —, —
magyar gyapju 36.—. Egy hektoliter ó-bor 45.—
uj-bor 35.—, mész 1.40, kemény faszén 2.40,
puha faszén 2.—, kendermag 10.—, köles 6.—
repeze 0.00, dió 20.—, mogyoró —, aszu
szilva 20.—. Egy kilogramm savanyu káposzta
14, szalonna 60, sertéshus 25, juh-hus 38, ve-
res hagyma 14, fog-hagyma 34, bors 1.60, pap-
rika 1.20 barnakenyér 9. Egy liter kőolaj 20,
1 mm. Bükköny 5.60 6.50 mm. Luczernamag 30
40. frtig, 1 mm. Lóhere 28.—38 1 mm.
Burgondi 24.

Marha ártáblázat 1896. április 21-ről
egy pár első rendű jármás ökör 230. egy
pár másodrendű jármás ökör 280, egy pár
harmadrendű jármás ökör 100.180. 1 pár fejős
tehén 60 160, 1 drb. vágó ökör 250 kgr. — 85
1 drb vágó tehén 150 kgr. — 60 1 drb. veres
borju 12.50, 1 drb. fél éves borju 14.25. 1 drb.
egy éves borju 20 34, két éves borju 27.50, 1
drb. hizott sertés —, — 1 pár fél éves sertés
—, —, 1 pár egy éves sertés —, —, 1 pár két
éves sertés —, —, egy drb. jó ígás ló 60 —, 1
pár ökbőr 20—22, egypár tehénbőr 15—16
borjubőr 5—8, 1 pár lóbor 10.—12, 1 pár juh
bőr 65—70.

Forgalmi kimutatás 1896. évi április hó
21-ről: Tiszta buza körülbelül 900 hltr, kétsze-
res buza 400 hltr, rozs 1000 hltr, árpa 100 hltr.
zab 200 hltr, tengeri 00 7hltr, burgonya 500
hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy —
drb, félhizott — sovány —, süldő —, ma-
lacz —, hizott marha 8, jármás ökör 400,
fejős tehén 200, borju 180, bivaly 4, juh és
bárany 300 ló 236.

Terménytőzsde.

Budapest, április 22.

B u z a tavaszra, bácskai	5.15
» tavaszra, északi	6.86
» szeptember-októberre, bácskai	6.59
» szept-okt-re északi	6.61
R o z s tavaszra, bácskai	6.42
R o z s tavaszra, északi	6.44
T e n g e r i junius-juliusra, bácskai	0.—
» jun-jul-ra, északi	0.—
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	10.—
» aug-szept.re, északi	10.10

Bécs, április 22.

B u z a tiszai	7.35—7.35
» bányai	7.15 7.65
» bácskai	7.10—7.45
» szokványúru ősze	7.08—7.10
» szokványúru tavaszra	7.20—7.22
R o z s tiszavidéki	6.95—7.10
» szokványúru ősze	6.72 6.80
» szokványúru tavaszra	6.51—6.53
T e n g e r i magyar	5.70—7.00
Z a b, magyar kereskedelmi	4.42—4.45

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. április 22-én.

Magyar aranyjárdék 4%	120.50
Magyar koronajárdék	99.—
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2%	124.—
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	101.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	101.25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.—
italmérési jog megváltási kötvény	100.—
Hörvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön	158.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	140.—
Oszták járadék papírban	101.—
Oszták járadék ezüstben	101.—
Oszták járadék aranyban	122.25
Oszták kőolaj járadék	101.25
Oszták kőolaj járadék	146.—
1860. oszták államsorsjegyek	480.—
Oszták magyar bankrészvény	391.50
Magyar hitelbank részvény	360.30
Oszták hitelintézeti részvény	351.25
Oszták-magyar államvasuti részvény	955.—
20 f ankos arany (Napoleonkor)	58.77 1/2
Német birodalmi márka	120.40
London vista	47.80
Páris vista	47.80
20 márkás arany	11.77

Felelős szerkesztő: SZABÓ LÁSZLÓ.

WEINSTOCK, SPITZ, GRÜNBERGER

első nagyváradai szoba-, czég-, czimfestő- és mázoló-társaság

NAGYVÁRAD, Fő-utca, a Széchényi-szálloda épületben.

A mai kor igényeinek megfelelő

festészeti műterem

Szoba-, czég-, czimfestő- és mázolási munkák
elvégeztetnek.

Templomok, termek, kávéházak és magánlakok festésénél művészi
kivitelű márvány-utáztatokat és aranyozásokat állítunk elő.

Különlegességek üveg-czégablakban és czimfestésekben.

Különféle feliratok és festmények fal, vászon, fa- és bádoglemezre.

Czimerek festése, zászlók és szalagfeliratok, e szakhoz tartozó
összes díszítési munkálatok.

Tapeta- és papír-maché raktár.

Kész olajban festett czimerek kaphatók és kölcsön adnak.

Minták és vázlatok kívánatra díjmentesen.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

A legolcsóbb és legjobb

festék-áru

nagykereskedés.

☞ Az anyag tartósságáért kezeséget vállalunk. ☜

Száraz és saját készítményű tisztán kezelt, olajban tört
festékek, kitünő minőségű

szobapadló-fénymázak, angol lakkok,
kenczék (firniss).

Legjobb fajta ecetek, aranyozó kellékek,

házi kezeléshez szükséges anyagok,
kellő utasítással, színvegyítések tetszés szerint.

49 12-20

Tisztelettel

Weinstock, Spitz, Grünberger.

Törlesztéses kölcsönök bérházakra vidéken.

Ta karék-és magánadósság felesleges. Háztulaj-
donos mindenkor felmondhat, a pénzintézet
ellenben nem mondhat fel. Csekély kamattal-
bal egyúttal a tőke is törlesztetik.

Semmiféle előleges költség.

csak telekkönyvi kivonat, adókönyv, házbérjő-
vedelmi kimutatás, városi becsübizonyítvány
küldendő be.

**Ingatlan- és Jelzálog-For-
galmi-Intézet,**

Budapest, Váci-körút 39.

Legnagyobb Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-
Intézet a monarchiában, egyedüli mely hatósá-
gok az ország legelőkelőbb birtokosaitól ajánl-
va van.

Tiszta jó bor.

Szives tudomására hozom a n. é. közön-
ségnek, hogy **Olasziban, (Stiedl-ház)**
eddig Czegléd Sándor ur által birt

bor-üzletet

átvettem.

Kaphatók nálam a legfinomabb
**érmelléki asztali-, peccsenye
és dessert-borok,**

egri vörös bor liter és hordószámra és pa-
laczokban, továbbá

hazai és valódi francia pezsgő
a lehető legjutányosabb árak mellett

Boraim hamisítatlan tisztaságáról és jóság-
áról beszélni fognak a tények és tapasztalatok,
azért is tartózkodom a nagyhangú frázisoktól és
kérem a n. é. közönség bizalmát és megrendeléseit.

Tisztelettel 79 9-10

D. Berger Ignác,

borkereskedő

Nagyvárad, Olasz, Bémer-tér (Stiedl-ház.)

PEKARIK ENDRE

kárpitós

Nagyvárad, Kisposta-utca 364. sz.

Van szerencsém a tisztelt közönség b.
tudomására hozni, hogy mindennemű divánok,
ottomán, hencser, ebédli divánok, egyszerű és fénye-
zett támiányokkal a legjutányosabb árban
kaphatók, valamint

uj garnitúrák és ócska butorok

behuzása a legjutányosabb árban készíttetnek.

Ruganyos töltött matracok

10 frittól feljebb készíttetnek butorszü-
vetekből.

☞ Készletben nagy választék. ☜

A tisztelt közönség pártfogását kérve
75 6-15 maradok tisztelettel

Pekarik Endre,
kárpitós.

Legjobb

olvasmányok!

Igen alkalmas ajándékkönyvek a kath. ifjuság
számára.

Épen most jelent meg:

„Lilionszálak“

diszes vászonkötésben 1 frt 50 kr.

Kempis Tamás Krisztus követése

kétféle kiadásban: a népies kiadás kötve
40 kr; a Führich képeivel illusztrált sza-
lonkiadás 4, 6 és 8 frtos példányokban.

Lelkiharez ára 40 kr.

Boldogasszony követése

ára 1 frt 50 kr.

Krisztus követése

közönséges kötés 40 kr, illusztrációkkal
4-8 frtig.

Keresztény vezérczikkek

1 frt 50 kr.

Lelkiélet könyvtára

1 forint.

Ligouri vezérkönyve

1 frt 50 kr.

Az Urangyala

füzve 1 frt, kötve 1 frt 50 kr.

A megrendelések szerzőhöz **Dr. No-
gáll János** fsz püspök vagy a

Szent-László könyvnyomdába

Nagyváradra czimzendők.

A II. Magyar Osztály-Sorsjáték

III-ik huzására

sorsjegyek

kaphatók a

☞ **Biharmegyei Takarékpénztárnál.** ☜

Huzás május 12-től 28-ig.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hirneves háziszor ellentállt az idő megpróbá-
lásának, mert már több mint 25 év óta megbízható,
fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazatik kösz-
vényénel, oszónál, tagszagatásnál és meghüléseknél
és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrab-
ban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller gya-
korta Horgony-Liniment elnevezés alatt nem titkos
szer, hanem igazi népszerű háziszor, melynek egy
háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és
1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszer-
tárban készletben van; főraktár: **Türök József** gyógy-
szerésznél **Budapesten**. Bevásárlás alkalmával igen
óvatosak legyünk, mert több kisebbbértékű
utáztat van forgalomban. Ki nem akar
megkárosodni, az minden egyes üveget
„Horgony“ védjegy nélkül mint nem valódit
utasítsa vissza.

Richter F.Ad. és társa, esász. és kir. udvari szállító,
Rudolstadt (Thüringia).

